

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ ΕΡΓΟΥ ΚΑΙ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΣΧΟΛΕΙΟΥ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: Έννοια αποτελεσματικού σχολείου, θεωρία και έρευνα για την σχολική αποτελεσματικότητα

Διδάσκων: Νίκος Ανδρεαδάκης
ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ -
ΣΧΟΛΗ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΑΓΩΓΗΣ

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
Πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Άδειες Χρήσης

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό υπόκειται στην άδεια χρήσης **Creative Commons** και ειδικότερα ***Αναφορά – Μη εμπορική Χρήση – Όχι Παράγωγο Έργο v.3.0***
(Attribution – Non Commercial – Non-derivatives v.3.0)

[ή επιλογή ενός άλλου από τους έξι συνδυασμούς]

[και αντικατάσταση λογότυπου άδειας όπου αυτό έχει μπει (σελ. 1, σελ. 2 και τελευταία)]

- Εξαιρείται από την ως άνω άδεια υλικό που περιλαμβάνεται στις διαφάνειες του μαθήματος, και υπόκειται σε άλλου τύπου άδεια χρήσης. Η άδεια χρήσης στην οποία υπόκειται το υλικό αυτό αναφέρεται ρητώς.

Χρηματοδότηση

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στα πλαίσια του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.
- Το έργο «**Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο Πανεπιστήμιο Κρήτης**» έχει χρηματοδοτήσει μόνο τη αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΣΧΟΛΕΙΟΥ

- ✓ Ορόσημο των ερευνών για το αποτελεσματικό σχολείο υπήρξε η μελέτη του Coleman και οι μετέπειτα αντίστοιχες των Jensen, Jencks και άλλων (Coleman et al. 1966, Jensen 1969, Jencks et al. 1972). Κεντρικό τους θέμα ήταν ο βαθμός επίδρασης του σχολείου στην αντιμετώπιση των κοινωνικών ανισοτήτων. Οι μελέτες αυτές υποστήριξαν ότι το οικογενειακό / κοινωνικό περιβάλλον των μαθητών καθορίζει αποφασιστικά την ακαδημαϊκή τους επίδοση και κατά συνέπεια το σχολείο έχει -σε σχέση με το περιβάλλον- μικρή επίδραση στα μορφωτικά αποτελέσματα (schools make no difference).
- ✓ Τα απαισιόδοξα αρχικά συμπεράσματα του Coleman που ενισχύθηκαν και από την έρευνα του Jencks (1972), συμπυκνώνονται στη φράση «τα σχολεία λίγα μπορούν να κάνουν για τους μαθητές τους».

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΣΧΟΛΕΙΟΥ

Τα συμπεράσματα αυτά αμφισβητήθηκαν από μια σειρά νεώτερων μελετών κατά τη δεκαετία του '70, οι οποίες έδωσαν ώθηση στην ανάπτυξη του λεγόμενου Κινήματος των Αποτελεσματικών Σχολείων (Movement of Effective Schools). (Weber, 1971, Summers - Wolfe, 1977, Hoover, 1978, Lezotte - Passalacqua, 1978, Brookover et al., 1979, Edmonds, 1979, Rutter et al., 1979, Gregory et al., 1980, Madaus et al., 1980, Murnane, 1981, Cohen, 1982, Purkey - Smith, 1983, Mackenzie, 1983, Lipsitz, 1984, Rosenholtz, 1985, Stedman, 1985, Cohn - Rosenholtz, 1985).

Στις μελέτες αυτές υποστηρίχθηκε ότι υπάρχουν χαρακτηριστικά γνωρίσματα των σχολείων τα οποία επηρεάζουν την πρόοδο των μαθητών και δίδουν μορφωτικά αποτελέσματα ανώτερα από εκείνα τα οποία θα προσδιόριζε η μορφωτική / κοινωνική τους προέλευση.

Οι ερευνητές παρουσιάζονταν πλέον αισιόδοξοι για τις δυνατότητες των σχολείων και του εκπαιδευτικού προσωπικού καταλήγοντας στο συμπέρασμα ότι «τα σχολεία κάνουν τη διαφορά».

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΣΧΟΛΕΙΟΥ (ερευνητικές προσεγγίσεις: 1/6)

Προς το τέλος της δεκαετίας του '70 και τις αρχές του '80, το Κίνημα των Αποτελεσματικών Σχολείων κατέληξε στην παρουσία καταλόγων, οι οποίοι περιελάμβαναν βασικούς παράγοντες του αποτελεσματικού σχολείου και οι οποίοι θα μπορούσαν να εφαρμοσθούν. Μελέτη ορόσημο στη θεματική αυτή, ήταν εκείνη του R. Edmonds (R. Edmonds, 1979).

Σε αυτήν παρουσιάσθηκαν 5 παράγοντες οι οποίοι συνιστούν το αποτελεσματικό σχολείο:

- α. Ισχυρή διοίκηση του σχολείου.
- β. Σχολικό κλίμα το οποίο εγγυάται τη μαθησιακή πρόοδο.
- γ. Υψηλές προσδοκίες για τις μαθητικές επιδόσεις.
- δ. Σαφές πλαίσιο αξιολόγησης των μαθητικών επιδόσεων.
- ε. Έμφαση στην απόκτηση βασικών μορφωτικών δεξιοτήτων.

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΣΧΟΛΕΙΟΥ

(ερευνητικές προσεγγίσεις: 2/6)

- ✓ Σύμφωνα με τους Schoemaker (1982) και William (1985) τα αποτελεσματικά σχολεία διαθέτουν τα εξής χαρακτηριστικά:
- * Ασφαλές και κατάλληλα δομημένο περιβάλλον μάθησης το οποίο είναι επιβοηθητικό και διευκολύνει τη διεξαγωγή της διαδικασίας διδασκαλίας-μάθησης.
- * Διδακτική καθοδήγηση από ένα διευθυντή ο οποίος κατανοεί τα χαρακτηριστικά της αποτελεσματικής διδασκαλίας.
- * Κοινό όραμα για την αποστολή του σχολείου, μέσω του οποίου δεσμεύονται όλοι για την κατανομή και ανάληψη ευθυνών, για τις διδακτικές προτεραιότητες και τις διαδικασίες αξιολόγησης.
- * Κλίμα υψηλών προσδοκιών από τους εκπαιδευτικούς για όλους τους μαθητές. Όλοι οι μαθητές είναι σε θέση να κατακτήσουν βασικές δεξιότητες.
- * Διάθεση επαρκούς χρόνου για να κατακτήσουν όλοι οι μαθητές βασικές δεξιότητες.
- * Συχνός και συστηματικός έλεγχος της προόδου των μαθητών, με στόχο τη βελτίωση της ατομικής επίδοσης αλλά και της διδασκαλίας.
- * Θετικό επικοινωνιακό πλαίσιο ανάμεσα στην οικογένεια και το σχολείο. Οι γονείς υποστηρίζουν την αποστολή του σχολείου και βοηθούν αποφασιστικά στην πραγμάτωσή της.

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΣΧΟΛΕΙΟΥ

(ερευνητικές προσεγγίσεις: 3/6)

- ✓ Πολλοί ερευνητές συνέβαλλαν στη συνέχεια αποφασιστικά στο να συμπεριληφθούν και άλλα χαρακτηριστικά.
- ✓ Οι Kyle (1987) και Pate (1992):
- * Πίστη των εκπαιδευτικών ότι όλοι οι μαθητές μπορούν να έχουν υψηλές επιδόσεις.
- * Σαφείς στόχοι στη διδασκαλία και την αξιολόγησή της.

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΣΧΟΛΕΙΟΥ

(ερευνητικές προσεγγίσεις: 4/6)

- ✓ Οι Mortimore, Sammons, Stoll, et al. (1988):
- * Σωστή ηγετικά στάση του διευθυντή.
- * Συμμετοχή των αρχαιότερων εκπαιδευτικών στη διεύθυνση του σχολείου.
- * Συμμετοχή όλων των εκπαιδευτικών στη διαδικασία λήψης αποφάσεων.
- * Σταθερότητα στη δέσμευση των εκπαιδευτικών στην πολιτική του σχολείου.
- * Εργασιοκεντρικό περιβάλλον από την πλευρά των εκπαιδευτικών.
- * Επικοινωνία μεταξύ εκπαιδευτικών και μαθητών.
- * Έμφαση στην επιβράβευση και την ενθάρρυνση και όχι στην κριτική και την τιμωρία των μαθητών.
- * Διδασκαλία που προκαλεί τη νόηση και έχει ακαδημαϊκό προσανατολισμό.
- * Προσεκτική και λεπτομερής τήρηση αρχείων με τις εργασίες των μαθητών, με στοιχεία προσωπικής και κοινωνικής ανάπτυξης.
- * Συστηματική ενασχόληση των γονέων με θέματα που αφορούν τη σχολική ζωή.

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΣΧΟΛΕΙΟΥ

(ερευνητικές προσεγγίσεις: 5/6)

- ✓ Οι Levine και Lezotte (1990):
  - * Αίσθηση αισιοδοξίας από τους μαθητές.
  - * Πολυπολιτισμική διδασκαλία και ευαισθησία.
  - * Προσωπική ανάπτυξη των μαθητών.
  - * Ισότιμες πρακτικές προώθησης των μαθητών.
  - * Υπευθυνότητα των μαθητών απέναντι στη μάθηση.

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΣΧΟΛΕΙΟΥ

(ερευνητικές προσεγγίσεις: 6/6)

- ✓ **Ο Kooper (1993):**
  - * Κλίμα εμπιστοσύνης ανάμεσα σε εκπαιδευτικούς και μαθητές.
  - * Γνώση και κατανόηση των γεγονότων που επηρεάζουν τη σχολική ζωή.
  - * Ενεργητική συμμετοχή των μαθητών στη διαδικασία διδασκαλίας–μάθησης και αξιολόγησης.
  - * Κατανόηση των στόχων των δραστηριοτήτων από τους μαθητές.
  - * Παροχή ευκαιριών και προκλήσεων στους μαθητές.

Τέλος Ενότητας

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης